

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPUTI

ETI

ETIKA

Ispitna knjižica 1

DRŽAVNA MATURA ŠK. GOD. 2021./2022.

ETI.51.HR.R.K1.12

49213

Etika

Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

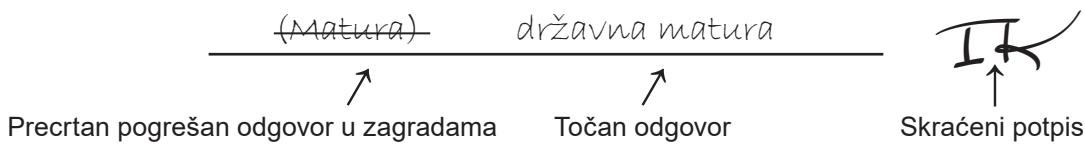
A **X** B C

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

A	☒	B	☐	C	☒
---	-------------------------------------	---	--------------------------	---	-------------------------------------

Prepisani točan odgovor Skraćeni potpis

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

Zadatci se nalaze u dvjema ispitnim knjižicama. Redoslijed rješavanja birajte sami.

Dobro rasporedite vrijeme kako biste mogli rješiti sve zadatke.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada rješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 1 praznu.

Etika

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Kako se naziva etički pravac prema kojemu se moralna ispravnost djelovanja prosuđuje prema posljedicama djelovanja?

- A. metaetika
- B. deontologija
- C. eudajmonizam
- D. konzektvacionalizam

(1 bod)

2. Pozorno pročitajte rečenicu.

Čini drugomu ono što želiš da drugi tebi čini.

U koju se vrstu sudova ubraja navedena rečenica?

- A. u moralni sud
- B. u estetski sud
- C. u amoralni sud
- D. u činjenični sud

(1 bod)

3. Koji je od navedenih iskaza vrijednosni sud?

- A. U gradu nema zelenih površina.
- B. U gradu postoje zelene površine.
- C. Koliko ima zelenih površina u gradu?
- D. U gradu treba osigurati više zelenih površina.

(1 bod)

4. Koje je glavno obilježje i vrijednost multikulturalizma?

- A. kulturni pluralizam
- B. kulturna asimilacija
- C. kulturna hegemonija
- D. kulturni imperijalizam

(1 bod)

5. Kako se naziva etičko stajalište prema kojemu je kriterij za moralnu ispravnost djelovanja dobrobit drugih ljudi, a ne isključivo vlastita korist?

- A. egoizam
- B. altruizam
- C. konzumerizam
- D. perfekcionizam

(1 bod)

6. Koje je temeljno obilježje svih odluka donesenih u skladu sa zakonima?

- A. etičnost
- B. legalnost
- C. moralnost
- D. solidarnost

(1 bod)

7. Što je od navedenoga zajedničko moralu i zakonu?

- A. objavljena pravila
- B. ovlašteni autoritet
- C. normativna valjanost
- D. propisano sankcioniranje

(1 bod)

Etika

8. Koja od navedenih značajka **nije svojstvena** demokratskomu poretku?

- A. podjela vlasti
- B. poštovanje zakona
- C. višestrački izbori
- D. nasljedno pravo vladanja

(1 bod)

9. Kojim se pojmom označava stavljanje osobe ili skupine ljudi u nepovoljniji položaj na temelju spola, rase, vjere te nacionalnoga ili socijalnog podrijetla?

- A. tolerancija
- B. diskriminacija
- C. supsidijarnost
- D. dehumanizacija

(1 bod)

10. Kako se naziva djelovanje javnih dužnosnika koji se svojim ovlastima koriste kako bi pogodovali članovima obitelji ili poznanicima u zapošljavanju ili protupravnomu stjecanju drugih koristi?

- A. altruizam
- B. legalizam
- C. nepotizam
- D. emotivizam

(1 bod)

11. Pozorno pročitajte rečenicu.

Ljudi su u svojemu djelovanju moralno obvezni uzeti u obzir sva bića koja mogu iskusiti bol ili patnju.

Kako se naziva etičko učenje izrečeno u navedenome iskazu?

- A. speciesizam
- B. patocentrizam
- C. ekološki holizam
- D. antropocentrizam

(1 bod)

12. Kako se naziva etičko stajalište prema kojemu se u prosuđivanju ljudskoga djelovanja **ne treba** uzimati u obzir moralne kriterije?

- A. hedonizam
- B. amoralizam
- C. eudajmonizam
- D. perfekcionizam

(1 bod)

13. Koji je filozof smatrao da je temelj moralnosti u specifičnome moralnom osjećaju?

- A. Aristotel
- B. David Hume
- C. Immanuel Kant
- D. Platon

(1 bod)

14. Što je prema Aristotelu najviše dobro za čovjeka i krajnja svrha svih njegovih djelovanja?

- A. čast
- B. dužnost
- C. bogatstvo
- D. blaženstvo

(1 bod)

15. Koja vrsta etike zastupa načelo prema kojemu treba težiti najvećoj mogućoj koristi najvećega broja ljudi?

- A. aretaička etika
- B. deontološka etika
- C. utilitaristička etika
- D. primijenjena etika

(1 bod)

Etika

16. Koja od navedenih vrlina uključuje načelo *svakomu prema zasluzi?*

- A. hrabrost
- B. umjerenost
- C. pravednost
- D. razboritost

(1 bod)

17. Kako se naziva etičko učenje prema kojemu moralni sudovi ne mogu biti ni posve istiniti ni posve neistiniti?

- A. etički skepticizam
- B. etički apsolutizam
- C. etički objektivizam
- D. etički univerzalizam

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite kratkim odgovorom
(riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

18. Kako se naziva vrsta etike koja propisuje načela moralnoga djelovanja?

_____ (1 bod)

19. Kako se naziva vrsta ljubavi koja se temelji na fizičkoj privlačnosti i tjelesnoj žudnji?

_____ (1 bod)

20. Kako se naziva moralno gledište koje isključuje svaki oblik nasilja i rata te poziva na mir?

_____ (1 bod)

21. Kako se naziva moralno problematična situacija u kojoj privatni interes dužnosnika utječe na njegovu nepristranost u obavljanju javne dužnosti?

_____ (1 bod)

Etika

22. Kako se u bioetici naziva stajalište prema kojemu su sva živa bića jednako moralno vrijedna?

(1 bod)

23. Pozorno pročitajte rečenicu.

Svi ljudi trebaju djelovati isključivo u vlastitome interesu i ne obazirati se na interese i potrebe drugih ljudi.

Kako se naziva etičko stajalište izrečeno u navedenoj rečenici?

(1 bod)

III. Zadaci produženoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

- 24.** Objasnite Aristotelovo poimanje vrline.

(1 bod)

- 25.** Objasnite moralnu vrednotu solidarnosti.

(1 bod)

Etika

Prazna Stranica

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPUTI

ETI

ETIKA
Ispitna knjižica 2

DRŽAVNA MATURA ŠK. GOD. 2021./2022.

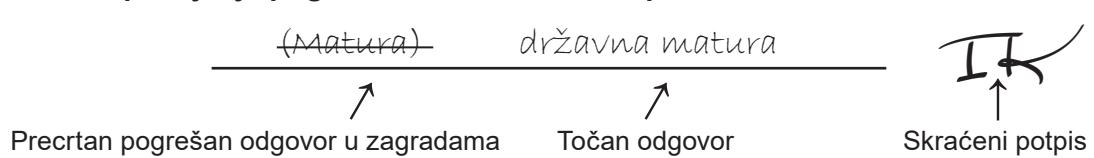
ETI.51.HR.R.K2.12

49215

Etika

Način ispravljanja pogrešaka na listu za čistopis:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

Zadatci se nalaze u dvjema ispitnim knjižicama. Redoslijed rješavanja birajte sami.

Dobro rasporedite vrijeme kako biste mogli rješiti sve zadatke.

Ovaj dio ispita sastoji se od zadatka eseja. Esej napišite slijedeći priloženu uputu i smjernice za pisanje eseja.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Esej obvezno napišite na list za čistopis u ovoj ispitnoj knjižici.

Pišite čitko. Esej će se bodovati s nula (0) bodova ako je nečitko napisan. Ako pogriješite u pisanju eseja, na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način ispravljanja pogrešaka.

Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 3 prazne.

Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedeni tekst. Prema ponuđenim smjernicama napišite esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Tema eseja: **Sloboda mišljenja i mentalno ropstvo**

Mentalno ropstvo nije zamjenilo obično ropstvo – ono postoji oduvijek. Kako se oslobođiti mentalnog ropstva? Nema čarobnog rješenja. Počinjete od traženja reformi koje imaju smisla. Pa čekate da vidite hoće li od njih nešto i biti. U slučaju pozitivnog ishoda, idete korak dalje. Ili, ako udarite u zid, ako sustavi moći ne popuštaju, pokušavate ih svrgnuti.

Glavni propagandni sustavi s kojima se sada suočavamo, a uglavnom niču iz divovske djelatnosti odnosa s javnošću, stvoreni su posve svjesno prije približno jednoga stoljeća u najslobodnijim zemljama svijeta, u Velikoj Britaniji i Sjedinjenim Američkim Državama, zbog vrlo jasne i nedvosmisleno artikulirane spoznaje o tome da su ljudi stekli tolika prava da ih je sada teško zaustaviti silom. Stoga treba pokušati nadzirati njihove stavove i vjerovanja ili ih nekako preusmjeriti.

(...) Morate pokušati proizvesti potrošače i stvoriti potrebe, tako da ljudi ostanu u zamci. Riječ je o vrlo uobičajenoj metodi. Iz toga je nastao silno velik propagandni sustav usmjeren prema (...) proizvodnji potrošača i koncentriranju čovjekove pozornosti na površnije stvari.

Dakako, sve to ide ruku pod ruku s nastojanjem da se uspostavi nadzor nad čovjekovim idejama i stavovima. Zbog solidarnosti je ljudi teže nadzirati i zbog nje teže postaju pasivnim objektima u rukama privatne moći. Zbog toga je potreban propagandni sustav koji će nadvladati eventualne devijacije, odstupanja od načela podvrgavanja sustavima moći.

(...) Kad su ljudi poželjeli dovoljno slobode da ih se više ne može porobljavati, ubijati ili ugnjetavati, prirodno su se razvili novi oblici nadzora kojima se pokušavalo nametnuti oblike mentalnog ropstva, kako bi prihvatali okvir indoktrinacije i kako ne bi ništa pitali. Uhvatite i ljudi u zamku neprimjećivanja, a osobito nepropitivanja, presudnih doktrina, bit će robovi.

U biti će slušati naredbe kao da ih držite na nišanu. Televizija vam u glavu utučuje određene fiksirane misaone granice, a to svakako otupljuje um. Te doktrine nisu formalno oblikovane. To se jednostavno podrazumijeva. Imate unaprijed zadan okvir i onda ga ljudi jednostavno počinju prihvaćati. Pristojan propagandni sustav ne objavljuje vlastita načela i namjere. Kažete li ljudima: „Evo što morate misliti”, oni će shvatiti: vlast želi da tako razmišljamo.

I onda će se možda nekako izvući iz toga. Teže je izvući se iz sustava neizgovorenih prepostavki nego iz eksplicitno iznesene doktrine. Tako funkcioniraju dobri propagandni sustavi.

Noam Chomsky, *Sustavi moći*

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove: „proizvođenje potrošača”, „uspostava nadzora”, „indoktrinacija”, „propagandni sustavi” i „sustavi moći”.

- 1.** Objasnite na koji se način prema autoru nastoji uspostaviti nadzor nad čovjekovim idejama i stavovima te kako funkcioniraju sustavi uvjeravanja u unaprijed zadanim okvirima mišljenja.
- 2.** Objasnite što je prema autoru mentalno ropstvo i zašto se upravo ono upotrebljava u današnje vrijeme.
- 3.** Objasnite koje su mogućnosti oslobođanja pojedinaca od društvene indoktrinacije i dominacije javnoga mnijenja.

Argumentaciju u eseju potkrijepite primjerima:

- 1.** osoba koje su rušile uvriježene predrasude u društvu
- 2.** uloge kritičkoga mišljenja u odupiranju sustavima moći.

Etika

List za čistopis

Etika

List za čistopis

Etika

Prazna Stranica

Prazna Stranica

Etika

Prazna Stranica

ISPIT DRŽAVNE MATURE

ETIKA

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALJEPITI!

E
T
I
1

List za odgovore

D-S051

1.	A	B	C	D ☒
2.	A ☒	B	C	D
3.	A	B	C	D ☒
4.	A ☒	B	C	D
5.	A	B ☒	C	D
6.	A	B ☒	C	D
7.	A	B	C ☒	D
8.	A	B	C	D ☒
9.	A	B ☒	C	D
10.	A	B	C ☒	D
11.	A	B ☒	C	D
12.	A	B ☒	C	D
13.	A	B ☒	C	D
14.	A	B	C	D ☒
15.	A	B	C ☒	D
16.	A	B	C ☒	D
17.	A ☒	B	C	D

Zadatke 18. – 25.
riješite u ispitnoj knjižici.

18.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO
19.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO
20.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO
21.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO
22.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO
23.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO
24.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO
25.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO

3.6.2022.
Šifra ocjenjivača: Jelena Trunaj

ETI.51.HR.R.L1.01

49214

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako:

ETI 1

RJEŠENJA ISPITA DRŽAVNE MATURE IZ **ETIKE**
U ŠKOLSKOJ GODINI 2021./2022. (ljetni rok)

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
1.	D
2.	A
3.	D
4.	A
5.	B
6.	B
7.	C
8.	D
9.	B
10.	C
11.	B
12.	B
13.	B
14.	D
15.	C
16.	C
17.	A
18.	normativna etika
19.	eros, erotska ljubav
20.	pacifizam
21.	sukob interesa
22.	biocentrizam
23.	etički egoizam
24.	Model točnoga odgovora: a) Vrlina je stanje sredine između dviju krajnosti određena načelom razboritosti u odnosu prema osobi koja djeluje. b) Vrlina je karakterna osobina koja predstavlja spremnost i sposobnost da se živi na moralno primjeren način izbjegavajući krajnosti u djelovanju. c) Vrlina je stanje na osnovi kojega čovjek postaje dobar i dobro ispunjava svrhu svoje ljudske prirode. d) Vrlina je stanje u skladu s razboritosti povezana s dobrim življnjem i djelovanjem te je nužan uvjet za postizanje blaženstva.
25.	Model točnoga odgovora: Solidarnost je moralna vrednota prema kojoj se na temelju uzajamnosti s drugim ljudima iskazuje spremnost pomoći potrebitima.